

він так яскраво самобутньо заявив у перших своїх журнальних публікаціях і в перших поетичних збірках – “Зелен день”, що була пущена під ніж і побачила світ лише 1988 р., і “Летюче віконце”, якій судилося “вилетіти” на волю 1970 р. завдяки видавництву “Смолоскип” (США). Сумна дорога до читача простелилася й перед збіркою поезій “Ікар на метеликах”, підготовленою до друку в 1967 р., але явленою на світ у році 1990-му.

Попри всі драматичні потрясіння й життєві випробування не тільки на фізичне виживання, а й на збереження духовної суверенності та естетичної позиції, В. Голобородько послідовно й наполегливо захищає свій внутрішній світ від ідеологічної корозії та політичного до нього прицілювання, оберігає власне поетичне світосприйняття, базоване на образно-символічній системі відображення світу, на народній символіці, яка закодована в рідній мові, міфології, фольклорі, народній пісні...

Ця позиція талановитого поета виразно проглядається в листах до В. Абліцова, основне призначення яких, на думку автора, “це засіб для діалогів на мистецькі теми”, бо ж головні його смаки – “література про поезію, поезія, духовні пошуки”.

І пошуки найсуттєвішого складу задля того, щоб його тексти стали повними й читач міг би знайти в них те, чого жадає його спрагла душа.

Заради цього одного складу, заради творчого самоздійснення у слові поет для свого читача й визбирує повсюдно – на квітучій галявині, на автобусній зупинці, на людному перехресті, на концерті відомої співачки, на футбольному матчі, на судовому засіданні – такі необхідні слова:

відбираю за приємним забарвленням слова
складаю у звинену із паперу торбинку
торбинку зі словами

зібраними мною з усього світу
передаю тобі
чи ти порадієш цим словам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гегель Г.В.Ф. Феноменологія духу. – К.: Основи, 2010.
2. Дзюба І. З криниці літ: У 3 т. – К.: Видавництво “Києво-Могилянської академії”, 2006. – Т. 1.
3. О.О. Потєбня й актуальні питання мови та культури: Зб. наук. пр. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2004.

Отримано 10 квітня 2012 р.

м. Київ

ІЗ ЛИСТУВАННЯ ВАСИЛЯ ГОЛОБОРОДЬКА З ВІТАЛІЄМ АБЛІЦОВИМ

У 1969–1970 роках Василь Голобородько після відрахування з Київського, а пізніше Донецького університетів проходив строкову військову службу у “стройбаті” на Далекому Сході (Російська Федерація). Адресат листів тоді навчався в Далекосхідному університеті (Владивосток).

1. 7.11.1969. м. Владивосток (поштова листівка. – В. А.)

Добрий день!

Вітаю зі святом!

Дякую, що написав. Я тобі кілька разів писав на ту адресу, де ти мешкав під час нашого знайомства, але відповіді не було і я думав, що ти змінив квартиру, а університетської адреси ніяк не міг узнати. Правда, я шкодую, що ти виїхав з Владивостока. Хто тепер мені купить замшеві штани, як у Драча! Я лише на

тебе покладав надії.

То дурниці ти пишеш про свої сумніви щодо писання мені чи не писання. Ти мене сприймаєш і деякий час сприйматимеш крізь той туман, який навів тобі Олег (поет О. Орач¹. – В. А.), інакше й не може бути, хоч, правда, ти про мене знаєш і від інших. Туман Орачів густий, ті скороминущі знайомі мене знають мало. Тож узаємо один одного безпосередньо з листів чи з розмов. То краще і вірніше, і чесніше. Речей у тебе моїх немає, а якісь папірці – хай вони не клопочуть твоєї голови. Колись повернеш. Як я матиму особняк на 40 вікон, як Жорж Сіменон.

Не уявляю, як ти можеш мені допомогти. Зрештою, матеріально – осязаема допомога нічого не варта перед підтримкою мого знівченого пригнобленого духу слова, співчуттям...

Можливо, як ти прийдеш на канікулах сюди, ми зустрінемося, але поговорити буде дуже мало часу.

У мене тут таке сіре життя, що нічого й не треба. Лише штани замшеві. Можливо, купиш мені і я напишу про те вірша.

То нічого, що ти не заходиш до мене. Та я і не знаю, чи в час твого від'їзду я був тут, бо один час я був в учбовому комбінаті (вчився на шофера – не довчився, хай йому чорт тому шоферству). Ти, звичайно, після Ростова поїдеш на Україну...

Про Донецьк у мене найнеприємніші спогади. Прізвище (нерозбірливо, ніби – Зозулі. – В. А.) пам'ятаю, та і там я дуже мало спілкувався. Колектив мене не прийняв. Але спасибі тим, хто пам'ятає ізгоя, вигнанця.

Дякую, що написав. Пиши... Бувай!

В. Голобородько

2. 30.11.1969. м. Владивосток (лист на третинці сторінки військового журналу) *Здоров, Вітя!*

Так я тебе тепер з нетерпінням чекаю у Владивостоці. Поговорити нам не буде часу, можливості і настрою, а от твоя допомога мені тут певно матеріалізується у вимріяні штани "як у Драча". Я тут став такий невимогливий, і ніби мені нічого не треба. Оце думаю і раніше думав (коли й Олег питав і він образився, що я нічого не просив його передати) теж, ніби й нічого ні передати. Мені навіть листи так важко писати, бо зовсім світу не існує, а той, що є, він існує поза мною і він усім знаний і не інтересний, а про внутрішні справи не напишеш до тонкощів, а так аби-що не хочеться писати. Все відклав на потім – на післяармійське життя. Книги мені надсилають, майже все, що вийшло варте уваги, я читаю, а більше нічого і не треба. Повір мені, що подібні сумніви, аж до заперечення факту у тебе від поверхового знання життя, культури і т.д. Пам'ятаю твої радикальні запитання, про які і я не думаю, бо то дуже далеко і абстрактно. А по суті є українське життя, повноправне життя, яке має розквітнуть, як вишня навесні. І то не на папері. Ти навчишся сміятися з науковоподібних версій виникнення України, у тебе здоровий скептичний глузд, щоб те все сприймати на віру.

А я з 45 року, то помилково у "Поезії". Віршів тут у мене немає, але я колись познайомлю тебе з ними! Бувай! До зустрічі!

В. Голобородько

Листи з Адріанополя Перевальського району Ворошиловградської (тепер Луганської) області (батьківщини В. Голобородька) до Ростова-на-Дону, де адресат навчався в університеті, до Запоріжжя, де проходив практику в обласній молодіжній газеті, а пізніше працював науковим співробітником у Хортицькому комплексі з вивчення історії Запорозького козацтва

4. Осінь, 1970 (листок з блокнота)

¹ Орач Орач (1940–2005), поет, двоюрідний брат адресата. Перебуваючи у творчому відрадженні на Далекому Сході, познайомив майбутніх учасників пропонованого читачам листування.

Привіт!

Вітя, вибачай, що не писав, не відповідав, не нагадував про своє сіре існування в промислово розвиненому Донецькому краї. В червні повернувся із славного міста Владивостока, де наші життєві стежки перехрестилися, розійшлися, аби в майбутньому знову зустрічатися й сходитися. Дуже в прикрий для мене час ми з тобою познайомилися. Я всю свою енергію спрямовував на те, щоб повернутися додому. Звичайно, ті намагання були пасивними, так чесніше, по-гандівськи, або може це просто хохляцька ледача боязлива вдача. Через те ми не досить втішно обапіл поговорили з тобою, але то нічого, можна хоч дещо поговорити й листовно, хоч листи це засіб для діалогів на мистецькі теми. Багато чого у наших бесідах (двох чи трьох?!) намітилося, може бути невірне тлумачення або твої думки спрямувалися під впливом моїх рідких висловів в інший бік, але то нічого, то все воно так має бути. Бо істина на тому боці – в затінку дерев.

Можливо, ти дещо чув, що тут у нас діється. Коли ні, то одним словом можу сказати – жах. Усюди, в усіх верствах нашого щасливого дитинства. Погода непевності – хто-зна, що буде завтра – може, гірше, може, краще, бо є симптоми й погіршення й покращення, хоча переважає перше.

А я от тільки перший тиждень як працюю на шахті. Вибір у мене був невеликий – шахта або радгосп – вибрав шахту, бо там 6 годин працювати, після роботи можна хоч дещо почитати. Хоч і на шахту мені було дуже важко влаштуватися – не мав трудової книжки, після армії чотири місяці не працював. Тож влаштувався, дякуючи Богові. Поновитися в університеті навіть не намагався. Спробую на майбутній рік – шансів дуже мало, але спробую. Друкувати ніде не хочуть, хоч твердо і не наполягав, не нагадував настійно про себе по редакціях та видавництвах, не звиклий до того, у кращі часи не ходив, а тепер і поготів. З січня місяця є перспектива працювати в районній газеті “літрабом”. Робота зовсім нова для мене, але спробую. Людина, може, й живе, щоб усе спробувати на своєму віку. Цю перспективу і вважаю за симптом покращення моєї віхи автобіографічної. Тепер працюю на шахті, хочу нагадати про себе по видавництвах, своєрідна спекуляція!

Оце побачив твоє число в листі – так виходить, що я майже через місяць відписую, вибач, Вітя. А пишу на клаптику паперу – не відвик від армії, а вірші, які я пишу, я ховаю за халяву, хоч не моя звичка, але армійська! Бувай!

Пиши! В. Голобородько

Адреса на конверті.

P.S. Вітя, в тебе якісь папери мої – надішли, крім чогось друкованого про мене (коли воно є в тебе), лиши собі. В. Г.

5. 11.1.1971 (лист на вирваній зі шкільного зошита сторінці)

Вітя!

Дякую за новорічне привітання та за листа. Виконуючи твоє прохання (і не тільки тому, бо мені завжди приємно знати, що тебе хтось читає, хочуть познайомитися з твоїми творами), надсилаю кілька віршів. Я їх не відбирав спеціально, просто надсилаю ті, що в мене були передруковані, більше таких нема, а переписувать нема охоти і трошки незручно, бо недавно я переламав на роботі мізинця на лівій руці, так він мені весь час про себе нагадує і не дає зосередитись на чомусь іншому, примушує думати весь час про нього. Оце місяць відпрацював на шахті, хотів переходити на іншу роботу, де стомлюєшся однаково, а плата за м'язову силу трохи більша, що дало б змогу мені розрахуватися з боржниками, одягатися та заощадити щось надалі, на той випадок, коли б я десь пристав до науки. А тут така халепка – доведеться місяців два няньчить мого пальчика. Конкретно ВУЗ іще не вибрав – такий широкий вибір! Не знаю, де б це змогли терпіти мою персону. Думає я і про Ростов, але то дуже важко і не знаю, чи варто пускатися на авантюру, бо однаково я б пробує там недовго. Отже, це питання лишається відкритим. Мені байдуже, на якій мові викладання, і то не страшно, і я легко те зніс би і не захворів на якусь фобію чи манію. Я, певно, тверезіший, ніж ти думаєш.

Твої роботи про Антонича та Лорку¹ мене теж цікавлять, бо цікавлять ті постаті. Булаєнка я зовсім не знаю. А раптом твоя робота така, що відкрила б очі мої на того поета? І взагалі, твої зацікавлення нормальні, десь подібним і я цікавлюся. Щодо поезії – як вияву чистого духу – яка ігнорує дійсність (по обидві сторони барикад – як ти пишеш). Оце на днях написав листа одній особі, де сперечався з ним саме в питаннях чистої та ангажованої поезії. Йому не подобається мій відхід у чисту поезію, увага до форми перш за все і т.д. Такий висновок він зробив на підставі 40 віршів, що я йому надіслав. Бо я й досі не вирішив для себе, яка поезія має більшу цінність – чи цінна для громадської думки (ангажована), чи цінна сама для себе, чиста поезія. Оце недавно читав конспекти праць Ортеги-і-Гассета², який відстоює чисте мистецтво. Він мені дуже подобається, він дає мені підстави для впевненості в тому, що я роблю. (Між іншим, ця постать дуже близька до середовища Лорки і, певно, його філософські праці мали неабиякий вплив на творчість Лорки. Чи знаєш ти про це? Мабуть, знаєш. Так мені кортить детально познайомитися з роботами цієї людини). Аналогії між моїми писаннями та творчістю Лорки я не заперечую. Так само, як і Лорка, іду від фольклору, тільки він більше від пісенного іспансько-циганського, я ж більше, в основному, із розповідного (того, що ніколи не співається) фольклору. Цього я не вважаю своєю монополією і хотів би, щоб таких епігонів було трохи густіше в українській поезії. А взагалі це питання уточниться, коли б ти познайомився із усім, що я написав, а не тільки з тим, що надрукував. У нас дуже кепсько пишуть про поезію і взагалі про мистецтво. Усі мистецькі ознаки твору, форму твору лише терплять як примху автора, розшукують за всім тим реальних відповідників ландшафту, думки чи настрою. Цим самим профанується мистецтво, надається йому службово-утилітарна роль, знецінюється взагалі. Над цими питаннями я багато думаю, хоч остаточно ще не прийшов ні до якого висновку. У Києві є літературна група під назвою “Київська школа” – ті відстоюють лише чисту поезію, не ангажовану, тримаються подалі від політики і взагалі від соціальних проблем суспільства. То мої друзі, але вони мені не зовсім подобаються. Зараз мені імпонує більше сучасна зах. німецька та американська поезія. З деякими зразками я знайомий, але більше познайомитися з ними немає можливості. Хоч їх перекладають, і мені обіцяли надіслати переклади.

Пиши статті, радий буду познайомитися з ними, я зголоднілий до читива...

В одній із статей згадується книжка, що вийшла англійською мовою – Густава Корреа “Поезія мифов у Федерико Гарсія Лорки”. Оцю книгу і я хотів би прочитати. Хай Галя її перекладе...

Бувай! В. Голобородько
Вітання Галі.

6. 1971

Здоров, Вітя!

Місяць попрацював я на шахті, місяць лікувався (поранив на роботі мізинця), а тепер от уже три тижні працюю в районній газеті літпрацівником. Спасибі добрим людям, узяли мене на ту роботу. Журналіст із мене непевний, робота (нерозбірливо. – В. А.) нова, виявляється те, що я вмю писати вірші, то зовсім непотрібне в газеті, крім того, шкодить, бо я будь-яку інформацію роблю день-два, а такі темпи в газеті неприйнятні. Потроху (повільно) звикаю. В газету взяли тимчасово (звільнилося на певний час місце) – до літа, а потім спробую десь продовжити свою науку. Бо самоосвіта моя спинилася. Коли працював на шахті, був певний режим, після роботи я встигав щось прочитати або й написати, а тепер ні читати, ні писати ніколи, бо я не вмю бути газетярем. Перспектив на поновлення ніяких, але моє бажання вчитися надихає мене говорити на цю тему. Все ж улітку спробую. В цьому листі надсилаю тобі усі вірші із замисленої книжки “Буквар для метеликів”. Це не всі вірші – решта ще не написана, а коли напишу

¹ Федеріко Гарсія Лорка (1898–1936) – іспанський поет, драматург.

² Хосе Ортега-і-Гассет (1883–1955) – іспанський філософ, соціолог.

невідомо. Наступного разу надішлю вірші із книжки “Понеділок”. Ці книжки я пишу паралельно. Хочеться познайомити тебе із усіма віршами, але то дуже важко буде зробити. У мене немає передрукованих, а переписувати рукою ніколи, до того ж невідомо, чи ти добре читатимеш їх, написаних моєю рукою. А познайомити хочеться, бо кому не приємно мати іще одного уважного читача, яким є ти. У нас усіх нема ні часу, ні можливості говорити на теоретичні теми, розмови про поезію (де я їх чув, а чув я таких дуже мало) ведуться дуже примітивно – це або схвалення, або заперечення, ніякої глибини. В критичних статтях також. Якесь соціологізація поезії (настільки це наближається – віддаляється від Олійника чи Маяковського). Власне про поезію дуже мало чути й читати. Усі метафори, усі інші поетичні тропи розглядають як примхи автора, настільки вони заважають розумінню справжнього змісту (тобто того, який розшукує, вилуцує читач із вірша). Шукають підтексти, алегорії, паралелі, натяки і не хочуть читати поезію. Шукають другорядне, а першорядне, головне лишають поза увагою. Хочеться і чути й читати розмови лише про поезію. Ти мало написав у листі, лише якийсь начерк, конспект конспекту твого думання на цю тему. Ти пишеш те ж саме, що і я думаю, я певен цього. Виникло якесь непорозуміння у читанні листів. Одним словом, все правильно.

Побільше перекладай книжок про Лорку (хоч є і крім Лорчиних вартісних книжок, які теж перекласти б!). Може, доведеться і мені те прочитати. Я трохи читаю по-польски. Може, ми домовилися б на певний час, аби ти дав мені прочитати ту польську книжку про Лорку! Коли вона тобі буде уже не дуже потрібна.

Вітя, чув я, що недавно вийшла книжка: Александр Михайлов, про Вознесенського¹. Тут іще нема, або вона раніше вийшла, або її у нас не буде. Коли потрапить тобі на очі, то візьми і мені примірник. Просто не знаю, як нам зустрітись. Один приятель із Києва їхав до мене, крутився навколо нашого села, а до мене так і не потрапив. Таке шляхове сполучення. Коли до мене їхати хочеш, то десь у травні – влітку – зараз доріг не буде. Які в тебе пропозиції?

Бувай!

В. Голобородько

10. 31.8.71 (поштова листівка)

Вітя!

Взагалі я ніякого відношення до популяризації Лорки друковано не маю, оминаючи звинувачення у списуванні його у мої вірші. Тим не менш замітку прочитав з цікавістю, бо почерпнув кілька нових фактів із його життєпису. Стаття дуже політизована, та то, мабуть, і не дивно, бо прив'язана до його вбивства, та й писалася для газети.

Працюю на шахті, як і раніше, дуже стомлююся, часу для віршів не вистачає, трохи читаю. Коли буде щось нове – обов'язково надішлю – у мене небагато читачів, маю на увазі – уважних. Здається, це кращий варіант, який ти вибрав, для чого тобі той Кавказ?² Менше думай, що мені подарувати. При нагоді, як буде добра книжка, подаруєш. Не дуже клопочися, бо наступного разу я не буду щось давати. Книги про Лорку – це прекрасно! Чекаю з нетерпінням. Здається, Д. Хармс³ писав і байки, щось приблизне чув.

Бувай! Пиши!

Щиро Василь Голобородько

P.S. Не кепкуй з мого Бога – М. Ганді!..⁴

На конверті пиши мій індекс, подай також твій.

¹ Олександр Михайлов (1922–2003) – літературний критик. Андрій Вознесенський (1933–2010) – російський поет, належав до кола шістдесятників.

² “...для чого тобі той Кавказ?” – В. Голобородько схвалив вибір адресата: відмовитися від університетського направлення на роботу в редакцію газети “Грозненский рабочий” (Чечня) і влаштуватися працювати в Хортицький комплекс із вивчення історії Запорозького козацтва (Запоріжжя).

³ Данило Хармс (Данило Ювачов) (1905–1942) – поет-авангардист.

⁴ Мохандас Карамчанд Ганді (1869–1948) – індійський політик, філософ, лідер-ідеолог національно-визвольного руху за незалежність Індії від Великобританії.

14. 27.3.72 (поштова листівка)

Здоров, Вітя!

Листа одержав, книжки також. Дякую!

Такубоку¹ я не мав, отже дякую за те, що здогадався надіслати.

Вітя, буду дуже вдячний, коли дістанеш мені (але не свого) двохтомник Ясунарі Кавабати². І взагалі, що цікаве буде, не забувай і про мене, зголоднілого за гарним, корисним читвом. Фото вийшли прекрасні! Зроби хоч по два примірники з кожного кадра. Матеріальні витрати відшкодую (звичайно, коли в тебе є час).

Це така посада, яка мене ніколи не цікавила, бо це звичайний адміністратор, тому не знаю, хто був на престолі перед Орачем І.

Пройшов пленум спілки, присвячений роботі з молодими. Читаючи в газеті матеріали пленуму, нічого цікавого не знайшов. Дуже нудне все те. Про поезію говорив Абрам Ісаакович Кацнельсон – політика!

Взагалі газети порожні якісь.

Одержав “Книга-поштою” книжку про семіотику, нариси з загальної теорії (нерозбірливо. – В. А.) “От пословицы до сказки”. Цікаво. На цю тему дуже мало книг, власне, це перша листівка. Цікавить мене (нерозбірливо) поетика. Дещо є. А от Лотмана³ ще навіть не читав. Взагалі, можна зробити так. У якійсь великій бібліотеці ти візьмеш цю книжку і даси мені на якийсь час простудіювати, а потім повернемо її в бібліотеку. Як ти на це дивишся? Коли пристанеш до такої пропозиції, я напишу паспорт тієї книжки.

Жаль мені одного, найбільше, що я відірваний від бібліотеки гарної.

У моєму побуті нічого нового, все без змін. Працюю, чекаю відпустки, скоро літо, тепло, працювати можна, отже, жити можна.

Бувай. Пиши.

В. Голобородько

Листи з Адріанополя до Харкова

16. 15.11.1972 (на листку з блокнота)

Здоров, Вітя!

Я й далі працюю на шахті, давно змирився зі своєю долею, долею шахтаря, абиякого, бо який з мене шахтар з моїми фізичними даними. У вільний час трохи читаю. Отака моя екзистенція. Віршів не пишу, бо не пишуться, бо починаю думати, що вони нікому не потрібні. Справжню поезію мало хто розуміє, а виготовляти ерзац-поезію вистачить і без мене. Тішуся невеликими перемогами на трудовому фронті, хоч шани за ту роботу ні від кого не маю. Коли щось трапиться цікаве із букіністики, не забудь про мене. Ти ж уявляєш мої смаки: література про поезію, поезія, духовні пошуки.

Щось не зрозумів я, що ти пишеш про “Свідка народної величі”.

Отаке моє се ля ві.

Бувай!

Пиши!

В. Голобородько

22. 14.5.73 (лист на шматку плаката)

Здоров, Вітя!

Вибачай за затримку з листом. Стільки суєти навколо, що аж тепер зібрався тобі написати. А що говорити про писання віршів, де там, ніколи навіть почитати спокійно. А читати мушу систематично.

Вітя, вирізок я справді не одержував од тебе раніше жодної, аж тепер одержав і з “Дону”, і з “Літературного обозрення”⁴. Вітя, турбуватися тобі за рецензію

¹ Ісікава Такубоку (1886–1912) – японський поет, сприяв розвитку поезії танку.

² Ясунарі Кавабата (1899–1972) – японський письменник, лауреат Нобелівської премії (1968).

³ Юрій Лотман (1922–1993) – літературознавець, культуролог, основоположник тартусько-московської школи семіотики. Автор популярного у 70-ті роки минулого століття дослідження “Аналіз поетичного тексту” (1972).

⁴ У листі йдеться про публікацію В. Абліцова, присвячену творчості В. Яворівського (журнал “Дон”, 1972, № 12, Ростов-на-Дону), та іронічний відгук на неї в московському журналі “Литературное обозрение” (лютий, 1973).

в “Доні” (рецензія мені сподобалася), тим більше реакцією на неї в “Лит. обозр.”. А я тобі, крім подяки, нічого не можу сказати, мені приємно, що згадано після 1970 року вперше. В контексті рецензії добре згадано, хоч я сам бачу, що згадано додатково, рецензія нічого не втратила, аби ти і не згадав мене, бо читачам рецензії важко перевірити те, що ти сказав, порівнюючи Яворівського і мене, бо в цьому порівнянні відома лише одна складова частина, мене знають менше і розшукати мої вірші важче трохи, ніж книжки Яворівського. Просто я програю, бо не маю книжки. Це помітив і той, хто реагував у “Лит. обозр.”. Але це нічого, це добре, і я дякую тобі за все це. Ти знаєш, як їхати до мене, я працюю в першу зміну з 8 до 14, вихідний день один – неділя. Тому, коли матимеш час і змогу, і бажання – заїзди. Зараз літо, і все це так просто. Можеш про це не питати дозволу. Як дістанеш щось цікаве з книжок, будь ласка, не забувай хоч іноді про мене.
Бувай! Щиро В. Голобородько

Листи до приполярного смт Тура Красноярського краю (Евенкія), де працював адресат, із незалежних від нього обставин втративши роботу в харківській обласній газеті “Соціалістична Харківщина” (редактор О. Ситник)

24. 16.01.74

Віталій!

Отримав од тебе вже 3 листа, а оце тільки зібрався написати тобі хоч два слова, хоч і перебуваю зараз у відпустці. Смішно буде тобі читати – але не відповідав, бо не мав конверта “авіа”, бо Красноярський край – це все ж далі, ніж Харків від мого терикону.

Отже, як я тобі написав, зараз у відпустці (уже закінчується), раніше планував використати відпустку для писання віршів, але ще не написав жодного рядка. Вірші не пишуться. Намагаюся щось прочитати, бо я ще багато не прочитав за суєтою передминулих років. Поки ще не знаю, чи схотіли б мої теперішні вірші надрукувати, але однаково не покидаю надій, що це непорозуміння все ж колись закінчиться і все буде гаразд. Не знаю, як ти, але я вважаю те, що мене не друкують, просто прикрим непорозумінням. З кожним днем я все більше пересвідчуюся в тому, що жоден мій рядок не йде в розріз усьому тому світлому і радісному, що є в нашому житті.

Бувай! Пиши! В. Голобородько

26. 26.03.74

Добрий день, Віталію!

У мене нічого цікавого не відбувається. І далі працюю на шахті, робота тяжка і неприємна, але змінити на якусь ліпшу (та і яка б це робота мене задовольнила?) не маю змоги, та, по правді сказати, я нічого й не робив у цьому напрямку, стараюся, щоб це було не головним, робота. Гроші (тобто те, що є головним в оточенні) і т.д. Стараюся після роботи щось прочитати, адже я багато ще чого не прочитав. Для творчості то нічого не додає, але хочеться хоч деякою мірою бути поінформованим у літературі у межах університетського курсу (це я називаю самоосвітою такою собі). Найбільше мене турбує те, що вже от тривалий час я нічого не пишу, не пишеться. Бо після довгої перерви ніколи не почнеш з того моменту, з тої вершини, на яку піднявся, а кожного разу доводиться починати спочатку. Минулого року у польському журналі “Literatura na swese” (типу “Всесвіту”) надрукували добірку із 6 моїх віршів. Журналу не бачив. Це тішить самолюбство – і все, а це не те, бо такі події повинні надихати до творчості, а цього не сталося. Все натхнення віддаю праці на шахті, бо тут я більше користі приношу суспільству, ніж своїми рядками. Разом з цим листом надсилаю кілька своїх віршів, вони не нові, не останні, але тобі не відомі.

На все добре! Пиши!

Щиро В. Г.

27. 21.04.74

Добрий день, Віталію!

Щось нового не відбулося у житті моєму. Останнім часом нічого гарного не прочитав, кілька рядків нашкрябав, разом з цією поштівкою надсилаю тобі децицію з того. Маю книжку С. Великовського про Камью¹. Переглядає, ще не читав. Чи не бачив ти М.А. Астуриаса "Легенды Гватемалы"?² Коли дістанеш, обов'язково спробуй дістати і прочитати. Дуже мало є книг, серед них і ця. За свою книжку нічого певного сказати не можу. Бажан³ підбадьорює мене, що колись мої вірші будуть надруковані, але коли? – цього теж я не знаю. Хоч особливих причин для цілковитої ігнорації моєї творчості я не бачу. Мабуть, я хвалився вже тобі, що в польському журналі надруковано минулого року шість моїх віршів. У "Літ. Україні" була інформація про те жовтнєве число журналу, але що й мене там надруковано – жодної літери про те. Про Олега нічого не знаю, я, подібно як і ти, дуже далеко від Києва. Але, здається, він і далі є директор.

І досі дивує така деталь, звідки міг В. Шкловський⁴ дізнатися про моє існування. Приємно дивує. На все добре.

Щиро В. Г.

33. 3.03.75

Здоров, Вітя!

Із Ворошиловгр. Спілки повернули мої вірші – на обговорення їх не хотіли ставити. Про колективну збірку не знаю нічого, але думаю, що й там нічого не вийде. Треба міняти свої творчі позиції, треба писати інші вірші. Можливо, потім почнуть друкувати. Роботи й досі не знайшов, з шахти пішов, до того ж її скоро закриватимуть, а в сільському господарстві без спеціальності теж важко знайти роботу, але вже треба десь іти на роботу, бо вже багато часу не працюю. Та й коли працюєш, більше встигаєш прочитати, робота дисциплінує, а ще суцільне байдикування розслаблює, і не можу нічого читати.

Де Орач, зовсім не уявляю.

До тридцяти поетом быть почетно

и – срам кромешный – после тридцати⁵.

А мені наближається тридцятиліття, і треба перекваліфікуватися в суспільно корисну людину, відмовитися від усіляких ілюзій, сподівань на книжку, друк, гроші і т. ін. Вже нічого того немає. Пора серйозніше поставитися до життя, без претензій і зазіхань

Але бувай! Пиши!

В. Голобородько

34. 22.07.75

Добрий день!

Вибачай за тривале мовчання. Власне й писати особливо немає про що, все, що відбувається тепер у моєму житті, то все у площині побуту. Правда, 31 травня у Ворошиловградському відділенні СПУ відбулося обговорення моєї останньої творчості. Багато чого було сказано на тому обговоренні, все воно якось було повз вірші, повз те, про що треба було говорити. Практичних результатів із того обговорення ніяких, бо, може, я тобі раніше писав, що й колективна збірка готується, що й добірка в ній дорівнюватиме першій збірці і взагалі про всілякі райдужні надії. Всього того не сталося, хоч і не покладалося надій багато на те. А все ж...

¹ Самарій Великовський (1931–1990) – літературознавець, дослідник суспільної думки XIX–XX століть. Альбер Камю (1913–1960) – французький поет, філософ, лауреат Нобелівської премії (1957).

² Мігель Астуриас (1899–1974) – гватемальський письменник, лауреат Нобелівської премії (1967).

³ Микола Бажан (1904–1983) – поет, перекладач, енциклопедист.

⁴ Віктор Шкловський (1893–1984) – письменник.

⁵ "До тридцяти – поетом быть почетно..." – рядок поета Олександра Межирова.

З книжок чогось цікавого дістати дуже важко, бо зовсім не буваю у книгарні. Хоч знаю, що цього року (за тематичними планами) має вийти доволі гарних книжок, серед них і збірка робіт Потебні¹, і Поль Валері¹, і Максиміліан Волошин², і Едгар По³, і Рільке⁴, і двотомник Лорки.

Та жодної із названих книжок я не придбав, та й навряд чи десь дістану, якщо добра душа десь у Москві чи Києві не забуде про мене, та й не підкине примірник і для мене, хоч це й буває надто рідко, у кожного свої клопоти. Багато пишу про книжки, бо все ще намагаюся надолужити втрачені університетські студії – стараюся щось читати, хоч то все і безсистемно і нерегулярно.

Довгий час я не працював на шахті (дуже некрасиво зі мною повелися, довелося розраховуватися, з великими труднощами, складнощами, нервуванням і т. ін.), але час той зовсім не використав для себе, нічого не прочитав і жодного рядка не написав. Можливо, все, що я хотів сказати віршами світові, я вже сказав, тепер від мене вимагається творець іншого плану – електрослюсар радгоспу (ким я в даний момент працюю). Тому цим разом і не надсилаю тобі нічого віршованого, нічого не завіршувалося. У місяцях серпні, вересні, та й далі я не планую ніяких довготривалих поїздок, отже, маю бути вдома, прошу, заїжджай, радий буду побачити, адже ми з тобою не бачилися вже дуже давно.

На все добре!

В. Голобородько

36. 21.01.76

Добрий день, Віталію!

Вітаю тебе у Новому Році!

Дякую за листа та за привітання, радий, що щасливо доїхав. У мене змін ніяких, так само працюю електриком, трохи читаю, вірші не пишуться. Шкода, що ти втратив підписку, але якщо буде щось цікаве, я напишу, хоча не думаю. Проглянув я тематичні плани на наступний (тобто 1976) рік, чогось видатного справді мало, але є дещо. Кілька книжок “Наукова думка” планує випустити, присвячених першій половині першого тисячоліття, цікаво буде проглянути. А зараз я напишу дещо з того, що має вийти наступного року, це все на мій смак, але є дещо й таке, що й кожному читачеві сподобалося б: Кавабата, К. Воннегут (укр. мовою), З. Ленц “Урок німецької”, Драч (рос. мовою), Белий “Петербург”, (нерозбірливо) Новеллы, М. Пруст “Под сенью девушек в цвету”, про Фолкнера, про Заболоцького (дві книжки), Пастернак, Ж. Сера і П. Сіньяк, письма... Луїс Бунюель, сборник. Драч (укр. мовою), Феофан Прокопович – твори у 3-х т. Ділова і народно-розмовна мова XIII ст. (на матеріалах сотенних канцелярій і ратуш Лівобережної України). Казки про тварин (“Наукова думка”), Пісні Поділля⁵.

Коли хочеш, надішлю увесь список тих книжок, що я собі надумав придбати, усього 60 назв, ти написав би, які й тобі до вподоби, і я старався б придбати й тобі. Я й минулого разу трішки більше для тебе беріг, і перед самим твоїм носом розхопили.

¹ Поль Валері (1871–1849) – французький поет, філософ.

² Максиміліан Волошин-Кірієнко (1877–1932) – поет, художник.

³ Едгар По (1809–1849) – американський письменник.

⁴ Райнер Марія Рільке (1875–1926) – австрійський поет-символіст.

⁵ Курт Воннегут (1922–2007) – американський письменник. Зігфрід Ленц (нар. 1926) – німецький письменник. Андрій Белий (1880–1934) – поет, філософ, теоретик російського символізму. Марсель Пруст (1871–1922) – французький письменник-модерніст. Вільям Фолкнер (1897–1962) – американський письменник, лауреат Нобелівської премії (1954). Микола Заболоцький (1903–1934) – поет. Борис Пастернак (1890–1960) – поет, лауреат Нобелівської премії (1958). Жорж-П'єр Сьора (1859–1891) – французький художник-постімпресіоніст, засновник неоімпресіонізму та пуантилізму. Поль Сіньяк (1863–1935) – французький художник-неоімпресіоніст. Луїс Бунюель (1900–1983) – іспанський кінорежисер. Феофан Прокопович (1682–1736) – лідер київської “вченої дружини”, забраної Петром I-м до Петербурга (1716), державний та церковний діяч Московії-Росії, ідеолог теорії “освіченого абсолютизму”, проголошення Московії Російською імперією (1721).

Звичайно, набагато краще самому писати, аніж читати когось. Тобто, треба писати і читати, а не читати і писати, або, що зовсім зле, тільки читати. Отже, чекаю від тебе чогось твого, може, й мене це підстьобнуло б, у порядку змагання.

У нас тут теж зима, морози дошкульні, снігу багато випало, старі люди кажуть: урожай буде.

Віталію, не знаю, чи зручно буде спитати в тебе, чи не зміг би ти мені надіслати шапку "пыжикову" чи як там її в біса, бо з-під поли за них правлять скажену ціну, а я не хочу збагачувати якихось перекупок. Шапка необхідна, мій статус підвищиться "як ртуть" (П. Тичина¹), а це важливо у плані суспільно-побутовому. Коли змога і згода, напиши, і напиши вартість її, я потім, або загодя, негайно вишлю поштою.

Але бувай!

Пиши!

В. Голобородько

Листи до Харкова

42. 18.22.1977

Добридень, Віталію!

Отримав твого листа, книжку і статтю про Лорку. Я й далі працюю в радгоспі електриком. Цього літа вдалося поновитися в педагогічному інституті у Ворошиловграді на 2-й курс, ще нічого не здавав, отже, клопоту попереду до біса.

Так само улітку вдалося надрукуватися у молодіжній газеті обласній. Вірші надрукував знайомі тобі – це перші п'ять римованих віршів, що я ними мав розпочати збірку, що подавав до видавництва "Радянський письменник" і рукопис якої мені звідти повернули, про що я тобі писав і ганебні, принизливі відгуки на неї тобі прислав. Зараз той рукопис лежить у Ворошиловградській філії СПУ, мають намір обговорити і в разі позитивної оцінки її нашими письменниками рекомендувати до видавництва "Донбас".

Отакі мої справи на сьогодні. Віршів давно вже не писав, але надсилаю тобі аркушик з віршами, можливо, вони виявляться тобі не відомими. Дякую за книжку. Книжок з тієї серії маю вже п'ять, серед них Потебня і Естетика американського романтизму (там є просто потрясаючі матеріали!). Жаль, звичайно, що не дістав "Семіотика та худ. тв.", але напиши мені, будь ласка, швидше, якщо вона вийшла у вид-ві "Наука". У разі того, що вона там вийшла, я її зміг би виписати накладною поштою. Через магазин "Книга-поштою" зміг придбати книжку "И.П. Смирнов "Художественный смысл и эволюция поэтических систем". Книжка потрясаюча, авторове ім'я запам'ятай, його книжки друкуються, як-от "Древнерусский смех и логика комического", або виходили раніше.

"Чтобы текст обладал индивидуальным смыслом, он должен быть двусмысленным. Вот почему, в противовес наивному мнению о непосредственном восприятии художественных текстов нужно настаивать на том, что литературный смысл не дан в прямом наблюдении и требует, дабы быть постигнутым, проведения сравнительно сложных мыслительных операций"...

Зауваги до статті (мається на увазі стаття В. Абліцова, присвячена творчості Ф.Г. Лорки, підготовлена для друку у журналі "Дон". – В. А.): "4-й рядок згори: у тебе "своеобразность" варто замінити на "своеобразие". Стор. 2, 4 рядок згори: "включены переводы, которые сделали (выполнили) пионеры русск... и т.д. Кельин, и т.д. 7-й знизу: треба б: Вяч. Вс. Иванов?"

Стаття взагалі цікава, підтвердженню методологічних установок більше послужив аналіз вірша Л. "Memento", ніж "Гітара".

Але бувай!

Пиши.

В. Г.

P.S. Віталію: чи нема у Харкові у продажу гарної портативної машинки. Закортіло придбати. Дізнайся.

¹ Павло Тичина (1891–1967) – поет.

² Ггор Смирнов (нар. 1941) – літературознавець (живе в Німеччині).

44. 19.03.1979

Добридень, Вітю!

Дякую, що пам'ятаєш, та що озвався.

Дякую, що думав про мене, коли книжки купував. Ти не написав, яку саме книжку ти придбав для мене. Для тебе я беріє Акутагаву¹ (із серії Всемирная література). Чи маєш таку? Напиши. Добре було, якби ти, їхавши, та й машинку купив. Але от у чім справа. Замовив я машинку у одного товариша, а від нього ні слуху, ні духу, це ще не біда, боюся, раптом слідом за одною та друга машинка прибуде, так завжди бува. Може, ти зачекав би, поки я з ним перемовлюся на цей предмет, попередив, щоб не купував, а ти привіз би чи яюсь. Машинку треба портативну з українським шрифтом (укр. літери можна додати у майстерні, чи в Харкові таких немає, бо пам'ятаю: у тебе самого російський шрифт). Тоді я надіслав би гроші (зарані продавши батькову корову), і ти акуратно привіз би мені довгоочікувану машинку, бо без неї мені уже й віршів не хочеться писати. Щодо зустрічі, то я згоден на будь-який день, бажано вихідний (неділя, бо працюю шість днів на тиждень, а не п'ять). Отже, телеграфуй на найближчу неділю, указуй зручний тобі час, адже ти їхатимеш здалеку, я ж дома, тому постараюся у будь-якому разі, і будь-який спосіб бути на автовокзалі (на примиському, як я зрозумів, а не на міжміському). Чи, може, зачекаєш, поки я узнаю про машинку. Чи хай машинка почекає на інший раз. Отже, спочатку напиши про все докладно, а коли ні, то на твій розсуд. Телеграфуй! Виїжджаю негайно! До зустрічі!

P.S. Чи писав я тобі про антологію польською мовою. Там у ній уміщено 18 моїх віршів (це на один більше, ніж планувалося у збірку 1968 року, що мала вийти у вид-ві "Молодь"). Це майже збірка.

Бувай. Щиро В. Голобородько

Листи на Київщину

50. 5.04.1981

Добридень, Віталію!

Отримав третє число "Вітчизни", де уміщено твою статтю про М. Бурачека². Радий за тебе. Поки я збирався написати до Польщі, статтю надрукували вдома. Але це набагато краще, бо все-таки "Вітчизна" набагато репрезентабельніша, ніж "Наше слово", хоча й тими пресовими виданнями ігнорувати не треба.

На тому тижні яюсь раптово отримав зразу три числа "Нашого слова" та 2 число Н.К. Тепер знов ті газети перестали йти. Якісь жарти. Але з того можна зробити висновок, що газети мені йдуть регулярно, як і в попередні роки, вірніше, минулого року.

Я й далі працюю будівельником. Хворію менше, хоча повністю не вилікувався. Пишу мало, коли не сказати краще, що зовсім не пишу. Більше стараюся читати. Читати поки є, а там, бачу, й виходять гарні крижки, хоча дістати їх неможливо. Прочитав Золоту гілку Фрезера та 2 т. "Мифы народов мира", не прогавити б А. Рембо³, що має вийти цього року.

Місяця, де ти мешкаєш, я трохи уявляю. (До речі, ти так і не сповістив свого індексу і точної назви Клавдієвого, м. Кл.?, чи с. Кл.?, чи смт. Кл.?, чи ст. Кл?).

Щодо польських злотих, дуже "не обольщайся", чуєш же по телебаченню, що вони заборгували дуже. Після моїх публікацій я теж отримав папери на 500 злотих, акуратно зробив підписи на других примірниках і надіслав їх (2 прим.) назад (це й ти зроби), але грошей не отримував, натомість вони за них передплатили газету, це вони здавна практикують. Правда, я заборгував їм за Ант. укр. поезії польською мовою (хотів розплатитися книжками, але зв'язок урвався). Можливо, у твоєму випадку буде інакше.

Коли надішлеш їм 2 примірники того паперу, то сповістиш їм і свою адресу, і, можливо, будеш із літа отримувати газету. Поспіши.

¹ Акутагава Рюноске (1892–1927) – японський письменник.

² У листі йдеться про публікацію В. Абліцовим статті "В Кракові його Альма-матер", присвяченої творчості пейзажиста Миколи Бурачека (польська газета "Наша культура", 1980, №6).

³ Артур Рембо (1854–1891) – французький поет-символіст.

Ті книжки, про які ти пишеш, мені менш цікаві, чекаю на антологію поезії XVII – XVIII ст., то буде щось цікавого.

Не розумію твого скепсису у ставленні до своєї успішної праці, все складається гаразд, чого ж тобі ще треба. Працюй! Пиши! Твори! Бо коли не ти, то хто? Бувай! Пиши! Щиро В. Голобородько

67. 6.01.1991

Дорогий Віталію!

Вітаю тебе з Різдвом Христовим та Новим роком!

Бажаю тобі і твоїй родині всього найкращого у наступному році!

Учора всією родиною просиділи до 12 години ночі, слухаючи передачу “Відродження”, але про себе я так нічого і не почув. Правда, із самого початку я передачі не чув, шукав хвилю, на якій працює Київ (але не “Промінь”), тому став слухати від виступу Яра Славутича. Протягом усієї передачі я ні разу не почув, коли ж вона іще виходитиме в ефір, яка її періодичність. Але на всяк випадок слухатиму (шукатиму) і наступної суботи, так само стежитиму і за “Основою”, добре, що ти нагадає дні та години, коли вона виходить¹.

Було у мене запрошення на РАУ, але я ним не скористався через дуже багато поважних причин. Коли виберуть мене на зібранні нашої місцевої Спілки делегатом, то, можливо, приїду на з'їзд на початку квітня.

Так що буваю я в Києві не дуже часто. А колись, пам'ятаю, коли я приїхав до Києва після тривалої перерви, то ми разом з Мовчаном заходили до тебе, але тебе в той раз на роботі не було. Коли твій робочий телефон не змінився, то я, будучи в Києві, подзвоню тобі.

Зараз, узимку, хочу посидіти безвиїзно вдома, аби попрацювати спокійно, бо чимало роботи зібралося, пора закінчувати укладати рукопис для РП, де мою книжку заплановано на 92 рік. Отже, сиджу, читаю Потєбню (силою відтрутивши від себе періодіку), працюю над віршами, яких – незакінчених – у мене за минулі роки зібралося чимало. Зі страхом думаю про своє письменницьке майбутнє у зв'язку із ринком, хоча вже купили із дружиною корову, аби захиститися від четвертого більшовицького голодомору.

Бувай!

На все добре!

Щиро В. Голобородько

72. 20.03.1993

Добрідень, Віталію!

Дякую за листа, за придбані для мене книжки. Шкода, що ти знову не написав, чи ти отримав мою бразилійську книжку та кілька сторінок моєї бібліографії, отже, в наступному листі, як будеш писати, напиши про це обов'язково.

Григоріва мені придбай, хай йому буде соромно за те, що не здогадався надіслати, вони про мене заадують (вони – тобто т. зв. “Київська школа”) лише тоді, як я буваю в Києві і їм вигідно мене помічати. Але Бог їм суддя!

Ів. Семененко теж належав до тієї школи, подивися й сам, я то вже переріс, чомусь така поезія мене не задовольняє, відчуваю, що їй ще чогось суттєвого не вистачає, пишу так упевнено про це, бо й сам маю цикл подібних віршів (у збірці “Калина об Різді” розділ “Синя радість”).

Дитячу В. Стуса – маю на увазі “Вікна у поза простір”, львівського Стуса Орач тримає для мене і хоче вручити (!) особисто при зустрічі, на що я мало надіюся, та й не знаю, коли буду в Києві.

¹ Як і в попередньому листі та в наступних, ідеться про літературні передачі, присвячені творчості В. Голобородька, підготовлені В. Абліцовим на початку 90-х років минулого століття, що прозвучали у програмах українського радіо. На жаль, ні тексти, ні магнітофонні записи їх в адресата листування не збереглися.

Дякую за розшукані числа “Сучасності”. Я минулого року передплатив на друге півріччя, але жодного примірника не отримав, а занепокоєння не виявляв, бо гадав, що вихід журналів затримується через паперові труднощі. Цього року цей журнал поки-що іде, маю вже перше число. Збірку “Очима серця” вже маю, гарна збірка, хоча недоліків (через непрофесійність видання) чимало. Особливо сподобалися ілюстрації.

Хотів би і я мати книжки О. Зуєвського: і його збірку, і його переклади Малларме¹. Чи не написати мені йому самому, але це у тому разі, коли ти ласкаво сповістиш мені його канадійську адресу. Стосовно Малларме. Чи відома тобі книжка перекладів Ст. Малларме Марка Талова? Вони вийшли у Москві 1990 року накладом сім’ї покійного уже перекладача (нерозбірливо. – В. А.). Гадаю, що для співставлення тобі було б корисно із нею познайомитися. Якщо ти її не маєш і вона тобі потрібна, то я міг би тобі випозичити на певний час.

Бібліографію свою зробив аж до 93 року, але не передрукував: інші важливі справи виникли, та й технічні можливості мінімальні (стрічка геть побилася, а нової де тут дістанеш, починаю напитувати у знайомих).

Стосовно “Київської школи”. Нещодавно я зробив інтерв’ю для чернівецької газети “Буковинське віче”, там ідеться про ту школу. Я постараюся надіслати тобі примірник тієї газети. Ще про неї писав В. Рубан (публікувалося у “Молодій гвардії” та в “Молоді України”), написане ним сприймаю як найпозитивніше, хоча інші “школярі” сердяться на нього за те висвітлення такого явища, як Київська школа поетів. Коли ти не знаєш тих публікацій Рубана, то я тобі напишу, де їх взяти, тобто, точні вихідні дані. Коли ознайомишся із цим матеріалом (Рубана та моїм інтерв’ю), потім поговоримо про цю школу докладніше і детальніше. Добре?

Віталію, будь ласка, пиши чіткіше мою адресу на конверті, бо твій лист бував у Первомайську, замість Перевальського району.

На все добре!

Щиро В. Голобородько

Листи до Києва

76. 23.02.2000

Дорогий Віталію!

Дякую за листа та за новорічні привітання.

Я не передплатую газети, на жаль, “Голос України”, але в селі її дехто передплатує, тому від передплатників довідався про своє фото. Вміщене в газеті від 1 лютого, яку вони мені люб’язно подарували. Дякую тобі за твою увагу до моєї скромної персони. Іще ті самі передплатники казали, що в цій же газеті було щось і написане про мене, але ж не цього року, я не знаю, бо тієї газети не бачив. Якщо ти справді щось давав про мене у вашій газеті, то просив би ласкаво ксерокопію для мене, завчасно дякуючи.

У своєму останньому листі ти пишеш, що щось напишеш і про мої казки, наперед вдячний тобі за цей намір. Не сумніваюся, що ти це зробиш, як і всі свої рядки про мене раніше, майстерно, хоч, як і завжди, з передозуванням.

Але я хотів би, з твого дозволу і ласки, втрутитися у твій намір, підказавши одну тему, яку якимось би варто було б у твій матеріал вмістити, якщо це буде доречно (на твій, звичайно, розсуд). Маю на увазі, якимось обережно подати про чийось (чий?) допомогу мені у справі дослідження казки, є різні фонди, знаю, фонд ім. О.Ольжича навіть має таку статтю, як надання матеріальної допомоги у названих дослідженнях (мої міркування важко назвати науковими, бо не маю навіть вищої освіти, принаймні на сьогодні, бо, можливо, цього року таки вдасться отримати у Луганському педуніверситеті диплом), та й інші грошовиті фонди, можливо, відгукнулися б. Знаю, що для того мали б уже бути вагомі публікації та рецензії на них (усні, принаймні, але тих людей, яких би послухалися у тих фондах),

¹ Стефан Малларме (1842–1898) – французький поет-символіст.

але публікацій поки-що не передбачається, хоча в “Укр. культурі” і хочуть щось подати із цієї моєї брошури. Давай, Віталію, порадимось з тобою, як це зробити, якщо ти пристанеш до моєї думки. Самому звертатися в ті фонди вважаю якимось незручно, та й не вмію, буду звертатися до когось, хто міг би за мене постояти. Напиши, що ти про це думаєш.

Звичайно, перебратися до Києва, до бібліотек та до екологічно чистішого (людського) середовища було б добре, але... і т.д.

На все добре!

З повагою твій В. Голобородько

77. 14.06.2002

Дорогий Віталію!

Давно не мав від тебе листа. Давно я з тобою не листувався. Так давно, що і не сповістив тебе про зміну моєї поштової адреси, бо я від вересня минулого року живу в Луганську.

Адреса нова – на конверті.

Так, Віталію, я пам'ятаю твого листа, в якому ти писав про публікацію моїх листів до тебе. Тоді я написав тобі, що цього не варто робити, бо я ж іще живий (нібито), а листування прийнято друкувати лише після смерті кореспондента.

Цю ж саму думку я зустрічав і в М. Наєнка¹, в якійсь його статті чи розмові за круглим столом. Думка моя стосовно цього не змінилася, але якщо є прецеденти – то я згоден на публікацію моїх листів до тебе (вражений, що їх виявилось близько 150, хоча нічому й дивуватися, адже ми знаємо одне одного від 1968 року, а відтоді минуло 30 літ, тому листів і назбиралося стільки, могло б іще більше, якби нам у листуванні не заважали різні обставини). Крім того, непокоїть іще одна думка – чи будуть комусь цікавими (крім нас з тобою) наші (мої) листи, адже писалися вони з дуже уважним озиранням на можливу (реальну, як то виявилось випадково 1980 року) перлюстрацією нашого листування, тому щось докладніше про “час і себе”, мабуть, годі буде довідатися із мого листування тих часів. Багато чого міг би кожному зі своїх давніх і нових кореспондентів сказати сьогодні, але сьогодні нікого нічого не цікавить (не випадково у різних місцях і з різних приводів кілька разів уже зустрічав слова Пушкіна – “ленивы мы и не любопытны”).

Отже, тепер я в принципі згоден на публікацію моїх листів до тебе, деталі, сподіваюся, обговоримо у подальшому листуванні.

Так, Віталію, я знаю про заплановану збірку моїх вибраних поезій у “УП” (видавництво “Український письменник”), яка, як запевняв В. Коломієць, мала вийти або наприкінці ще минулого року, або на початку нинішнього, але яка так досі і не вийшла, хоча сподівань на неї у мене багато, не так на саму книжку, як на гонорар за неї – зміг би відшкодувати борги (а їх у мене більше 2000 грн), купити комп'ютер і т.д.

Минулого року я екстерном закінчив тутешній педуніверситет. Нинішнього року маю у 20-х числах червня захищати магістерську. Так давно з тобою не листувалися, що ти про це, очевидно, нічого і не знаєш (гарні чутки про людину мають закономірність розповсюджуватися важче, ніж зла (нерозбірливо. – В. А.) бридота). Вирішив заволодіти дипломом лише через те, що раптом, від 1996 року почав розкодовувати казку, і при тому виявилось, що розкодовую не просто казку, а саме українську казку, якою є усі світові казки (тобто, вони є різноманітними варіантами нашої казки).

1999 року на резографі надрукував брошуру про метафоризацію вінка у казці. У цьому році в магістерській пишу про трансформацію деяких аспектів українського обряду сватання в українських народних казках. Обсяг роботи дозволив проаналізувати тільки 6 із дотепер мною визначених 46 аспектів укр. сватання. Аналіз на підставі мови та звичаїв. Хочу видати знову на резографі,

¹ Михайло Наєнко (нар. 1938) – науковець, літературознавець.

як будуть гроші, а в інституті обіцяють надрукувати або в кінці цього року, або на початку наступного. Хоча для деякого я робитиму ксерокопію із магістерської. До речі, та робота, попередня, про вінок у казці, була надрукована 2000 року у другій половині року в ж. "Українська культура". Оце майже єдиний журнал, який позитивно відгукнувся на мою працю (іще ж. "Дзвін", але він не надрукував), науковці промовчали, або (нерозбірливо. – В. А.), що то "відкриття поета", тобто щось таке, що серйозно (по-науковому) сприймати не належить.

Ілюстративний матеріал у мене є, але дуже обмежений, був один час – кінець 95 року – коли мене в селі (і вдома, і в раді) дуже образили, то я почав знищувати свого багато чого, у тому числі майже все із свого фотоілюстративного матеріалу у спалив у грубці.

Та й що там могло бути цікавим для когось, коли я живим у той час не був нікому потрібним. Але щось лишилося. З Канади, у когось (у Римарука) є і фотоматеріал із Берліну 1993 року і т.д.

З бібліографією проблем з мого боку не буде, найповніша у С. І. Білоконя¹. Одним словом, пиши, Віталію, мені, тим паче, що в тебе з'явився вільний час, і поступово ми все обговоримо, щоб з'явитися на люди у належному (змістовному) вигляді.

На все добре!

З повагою В. Голобородько

79. 2.04.2003

Дорогий Віталію!

Чекав-чекав я обіцяних тобою після 1-го січня книжок, аж ось на календарі уже минуло і 1 квітня, а книжок немає. Коли не надіслав, то нічого, а коли загубилися, то кепсько. Надсилаю тобі іще одну книжечку про наші казки, це моя магістерська плюс вірші за цією самою темою. Буду розширювати до кандидатської та пробуватиму захищати, плануємо це робити у Харкові. Але якщо з того нічого й не вийде, то буде книжка про наші казки, правда, треба тоді прошукати іще й видавця, але то вже другорядне.

У Харкові (нерозбірливо. – В. А.) вийшла моя книжечка про птахів, кажуть, що є вона у книгарні "Наукова думка", на сайті видавництва теж з'явилася, трохи дешевша. Не можу надіслати, бо й сам не маю книжок.

Радий буду почути будь-які твої міркування про цю мою книжечку, головне, чи переконливо усе це написано.

На все добре!

З повагою В. Голобородько

P.S. Сорокарічне спілкування з Василем Голобородьком, започатковане 1969 року в далекосхідному Владивостоці, продовжується. Щоправда, паперове комунікування змінилося на телефонне та інтернетне.

Інколи ми зустрічаємося...

Підготовка й коментарі Віталія Абліцова

Отримано 10 квітня 2012 р.

м. Київ

¹ Сергій Білокін (нар. 1948) – історик.